

Regeringskansliet

fredrik.robertsson@regeringskansliet.se

Svensk Scenkonsts synpunkter – Utredningen om författningsberedskap inför framtida pandemier

Inledning

Svensk Scenkonst har beretts tillfälle att lämna synpunkter över rubricerat ärende och får härmed anföra följande.

Svensk Scenkonst är bransch- och arbetsgivarorganisation för musik, dans, teater, opera och samtida cirkus. Organisationen representerar mer än 130 verksamheter och har samtliga scenkonstinstitutioner på nationell, regional och kommunal nivå samt flertalet privata scenkonstföretag i landet som medlemmar.

Under pandemin påverkades våra medlemsorganisationer mycket av de regleringar som infördes för att reglera folksamlingar och trängsel. En viktig uppgift för Svensk Scenkonst under denna period var bl.a. att informera och bidra med fakta om hur scenkonstbranschen påverkades av pandemin. Förutom ett aktivt informationsarbete svarade Svensk Scenkonst även på ett stort antal remisser, 18 från Regeringskansliet, två från Folkhälsomyndigheten samt 16 från länsstyrelserna. Remisserna som besvarades berörde olika politikområden och skickades från olika departement samt behandlade specifika frågor som tex omställningsstöd till företag, en särskild Covid-19 lag, stöd till korttidsarbete, samt frågan om vaccinationsbevis som smittskyddsåtgärd.

Svensk Scenkonsts synpunkter

Aldrig mer omfattande restriktioner än vad som är nödvändigt – proportionerliga begränsningar

Svensk Scenkonst, har under pandemin, i remissvar till såväl Regeringskansliet som till Folkhälsomyndigheten (FHM), framfört att de begränsningar av allmänna sammankomster och offentliga tillställningar som beslutades under pandemin var mycket ingripande åtgärder som innebar inskränkningar i grundläggande fri- och rättigheter. Därtill kommer att begränsningarna haft effekter som påminner om näringsförbud för privata näringsidkare inom scenkonsten, nämligen att staten, genom att förbjuda allmänna sammankomster och offentliga tillställningar med fler än åtta deltagare, i praktiken stängde ned scenerna för publik verksamhet. Mot den bakgrunden är det viktigt att restriktioner aldrig får göras mer omfattande än vad som är absolut nödvändigt. Begränsningarna ska vara proportionerliga i förhållande till ändamålet.

Begränsningar i samråd med branschen

Svensk Scenkonst anser att begränsningar, om möjligt, alltid ska tas fram i samråd med företrädare för branschen. Detta för att säkerställa att reglerna blir effektiva och inte mer omfattande än nödvändigt.

Statens ekonomiska ansvar – ersättning skall alltid utgå vid publikbegränsningar

De beslutade och omfattande publikrestriktionerna försatte scenkonsten i en mycket djup ekonomisk kris. Inte minst privata verksamheter, som är helt beroende av biljettintäkter och i viss mån även övrig försäljning som restaurangintäkter samt uthyrning till event och konferenser. Det är därför viktigt att staten alltid tar ett ekonomiskt ansvar när det beslutas om lagar, förordningar eller myndighetsbeslut som begränsar möjligheten att ta emot en betalande publik, dvs att ersättning alltid ska utgå i dessa fall.

Under pandemin utgick inte ekonomisk ersättning trots kraftiga begränsningar av antalet besökare. Det är knappast någon företagsekonomisk skillnad mellan

ett totalförbud mot allmänna sammankomster och möjligheten att tex sälja åtta biljetter till en konsert eller föreställning.

Svensk Scenkonst anser att ersättning alltid ska utgå i situationer när allmänna sammankomster och offentliga tillställningar endast tillåts för ett mycket litet antal deltagare. Det är svårt att hitta exempel där åtta deltagare kan generera tillräckliga biljettintäkter för att motivera föreställningar och konserter på företagsekonomisk grund.

Ett regelverk som är anpassad till varje verksamhets unika förutsättningar

Svensk Scenkonst ställde sig tveksam till att generella begränsningar av antalet deltagare vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar skulle vara det mest ändamålsenliga ur smittskyddssynpunkt. Svensk Scenkonst vill se ett regelverk som i högre grad kan anpassas till varje verksamhets unika förutsättningar.

För scenkonsten är varje lokal och spelplats unik och medger olika förutsättningar för att ta emot publiken, exempelvis varierar planlösningar, antal in- och utpassager och entréytornas storlek. Arrangören, som känner till de aktuella förhållandena, borde vara bäst lämpad att göra en bedömning av hur stor publik som kan tas emot på ett säkert sätt. Det skulle möjliggöra en flexibilitet som också skulle vara bättre ur smittskyddssynpunkt. Detta skulle, vid behov, kunna ske i samråd med tex Folkhälsomyndigheten.

Det ska alltid finnas en avvecklingsplan och omprövning för införda restriktioner

När krav infördes på vaccinationsbevis och nya begränsningar i verksamheterna framhöll Svensk Scenkonst att det var viktigt att det från början skulle finnas en plan för hur, och under vilka förutsättningar dessa restriktioner skulle avvecklas. Svensk Scenkonst anser generellt att det för verksamheterna är av stor betydelse att beslut om nya restriktioner meddelas på ett sådant sätt och i så god tid att företagen har möjlighet att anpassa, planera och bedriva sina verksamheter utifrån gällande regelverk.

Det är viktigt att begränsningarna fortlöpande omprövas och att de upphävs så snart som det är möjligt med hänsyn till eventuellt smittläge.

Branschens kompetensförsörjning och ekosystem

Krisen synliggjorde problemen med branschens kompetensförsörjning och ekosystem. Coronapandemin gav både direkta och långvariga negativa ekonomiska effekter för yrkesverksamma inom scenkonsten. Många frilansare har tvingats att söka sig till andra branscher för sin försörjning, vilket riskerar att leda till kompetensbrist som består lång tid framöver. Situationen drabbar även nyexaminerade som inte får kontakt med arbetsmarknaden. Problematiken gäller många yrkesområden men är särskilt allvarlig för konstnärliga och tekniska spetskompetenser.

Pandemin har också synliggjort scenkonstens ekosystem där yrkesverksamma rör sig på en gemensam arbetsmarknad som består av privata, fria och offentliga uppdragsgivare. Många är frilansare och branschen är till stor del beroende av deras unika kompetenser. Det gäller både de som står på scenen och de som på andra sätt verkar för att produktionerna ska kunna genomföras, såsom ljus tekniker, regissörer, kostymörer etcetera. Frilansande yrkesverksamma har kommit kläm under pandemin och stödsystemen har inte fungerat tillräckligt bra för egenföretagare och så kallade kombinatörer.

Detta bör beaktas vid framtagandet av en författningsberedskap inför framtida pandemier.

Minskad administration

Svensk Scenkonst anser att framtida regleringar och föreskrifter inte ska resultera i långtgående krav på skriftlig dokumentation, vid tex krav på vaccinationsbevis. Detta innebär ytterligare arbete för verksamheter som i många fall har begränsade administrativa resurser. Många mindre verksamheter riskerar att drabbas onödigt hårt av alltför betungande regelverk.

En stärkt kultursektor ger positiva samhällsekonomiska konsekvenser

Svensk Scenkonst uppfattning är att ett stärkt kulturliv leder till positiva samhällsekonomiska effekter. Med en tillgänglig scenkonst i hela landet skapas attraktiva livsmiljöer som stärker samhällen vilket är en viktig del i svåra tider

som tex vi en pandemi vilket alltid bör beaktas när nya begränsningsregler övervägs.

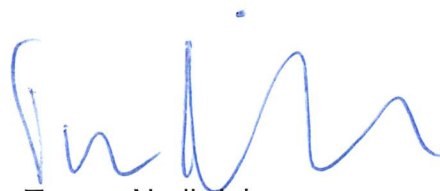
Administrativ chef Tomas Nodbrink, tomas.nodbrink@svenskscenkonst.se,
0735 003 003 är Svensk Scenkonsts kontaktperson i detta ärende.

SVENSK SCENKONST

A large, stylized handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Mikael Brännvall'.

Mikael Brännvall

VD

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Tomas Nodbrink'.

Tomas Nodbrink

Administrativ chef